

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Locus Genes. 1. In principio creauit Deus cœlum. cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Respondeo tamen, imprimis nullum esse ex Patribus qui plane fateatur duos sensus literales illius loci, sed ipsum quidam vno modo, alij vero alio modo interpretantur: ex quo non licet colligere plures esse sensus literales illius: ut enim disputatione precedenti notauimus, longe diuersum est, eundem locum varie à Patribus explicari, & duos esse sensus literales illius. Præterea non solum nullus ex Patribus dicit duos esse sensus literales illius loci, sed etiam expresse Nyssenus, & Theodoretus affirmant, non de æterna, sed de temporali generatione tantum esse intelligendum. Adde quod Beda, Lyranus, Dionysius, & Caietanus in illud Act. 13. asserunt, testimonium illius Plal. non ad probandam resurrectionem, sed diuinitatem Christi à Paulo recitari: ex quorum sententia, quamquam eorum expositio mihi non probatur, ut inferius ostendam, sequitur, non esse plures sensus literales illius loci: cur ergo recentiores nonnulli indubitatum esse putant plures sensus literales eo loco contineri?

Quare ego censeo vnicum tantum esse, quem mea quidem sententia Paulus Act. 13. palam expressit, nimirum resurrectionis Christi secundum humanitatem, de cuius resurrectionis die intellexit illud, Ego hodie genui te, hoc est, ut exponit Hilarius, suscitauit te: cui conuenit Ambrosius his verbis: *Quando redemisti populum, quando ad celi regnum vocasti, quando implesti voluntatem meam, probasti meum te esse filium.* Illud ergo, *Hodie*, diem significat, quo absoluta causa redemptionis humanæ, se esse genitum à Patre Christus declarauit. Sic autem non ipsa generatio æterna, sed illius manifestatio in gloriosa resurrectione eo Plalmo describitur: sicut ad Rom. 1. dicitur: *Qui prædestinatus est filius Dei in virtute ex resurrectione mortuorum*, hoc est, in resurrectionis die declaratus. Hoc autem voluisse Paulum Act. 13. eo testimonio probare contextus ipse demonstrat: nam cum dicit, *sicut scriptum est, particula Sicut*, refertur ad id, quod præcessit: vel ergo ad promissionem factam, vel ad impletionem promissionis neutri autem quadrare potest: superest igitur ut referatur ad illud, *Resuscitans Iesum, &c.* Ad æternam vero generationem aut diuinitatem Christi, non video, quo pacto referri possit, ut Beda, & alij volebant. Tum quia sic nulla esset coniunctio textus, tum etiam quod nulla eo capite diuinitatis, aut generationis æternæ fiat mentio. Circumstantiæ vero Plalmi perspicue indicant eam partem intelligendam esse de Christi humanitate: nam quod dicitur constitutus rex ab eo, super Sion montem sanctum eius, de Christo secundum humanitatem intelligitur: sicut & illud *Postula à me, & dabo tibi gentes, &c.* quod in ipso resurrectionis tempore impletum est, in quo Christus Matth. ult. dixit: *Dara est mihi omnis potestas in celo, & in terra: euntes ergo docete omnes gentes: quas scilicet Deus dedit ipsi in hereditatem, & possessionem.* Reurrectio quoque in Scriptura generatio dicitur Matth. 19. *In regeneratione cum sederis filius hominis*: & ad Coloss. 1. Christus appellatur primogenitus mortuorum. Vtrum vero Plalmus ille in sensu literali de Christo, an solum mystice sub figura Davidis, intelligendus sit, non est hoc loco disputandum: sic ergo intelligerem illorum Patrum sententiam, qui putant hoc testimonio temporalem Christi generationem significari, ut non ad eam, quæ in vtero Virginis facta est, sed ad resurrectionem modo explicato referatur.

Ceterum hunc etiam locum Plalmi ad aliquid aliud probandum ad Hebr. 1. recitari, negandum non est: inde tamen colligere non licet duos esse sensus literales illius quoad eandem partem: neque enim refertur ad confirmandam æternam Christi generationem, ut aduersarij contendunt, sed solum ad ostendendam filiationem æternam illius. Ad hoc vero inducitur prior illa pars: *Filius meus es tu, alia vero hodie genui te*, non ad aliquid probandum, sed tanquam pars eiusdem versus citatur. Nam Paulus ibi non de generatione æterna Christi, sed de diuinitate illius disputat, ostendens eum tanto esse Angelis digniorem, quanto excellentius nomen, nempe filij hereditauit: quod nullus vnquam Angelorum sortitus est, Ideo dixit: *Cui enim Angelorum dixit Deus: Filius meus es tu?* Hoc est quem vnquam Angelorum filium appellauit? Quamuis igitur eo testimonio non velit Paulus idem vtrique probare tamen non sequitur quoad eandem partem duplicem esse sensum illius; siquidem ad Hebr. 1. vrgit Paulus particulam, *Filius Actor vero 13. particulam, genui te.*

CAPUT III.

Locus Genes. 1. In principio creauit Deus.

Secundum testimonium est Genes. 1. *In principio creauit Deus celum, & terram.* Cuius loci omnia illa sensuum varietate ab August. enumerata 12. confess. c. 20. quam putauit eodem lib. c. 30. & 31. ex intentione Spiritus sancti, imo etiam ipsius Scriptoris significari, hoc enim difficile satis est, recentiores adhuc contendunt alia efficaciori ratione plures sensus illius ostendere; non quod alij Patres varie illum locum interpretentur; hoc enim satis non est; ut disput. precedenti notauimus; sed quoniam ex hoc loco duæ Catholice veritates sunt ab Ecclesia definitæ. Altera mundum initio temporis cœpisse; altera, omnia simul eodem temporis momento spiritualia, & corporalia condita fuisse. Quare illud, *In principio*, duo significabit; vnum: *In initio temporis*: alterum *antequam quidquam aliud faceret Deus.* Vtramque veritatem ex eodem loco Genes. dicunt esse definitam in Concilio Lateran. sub Innocentio 3. & refertur in c. Firmiter de Sum. Trin. & fid. Cath. Ego tamen existimo, prædicta ratione non recte probari, duos esse sensus literales illius loci. Tum quia non est vtraque illa veritas definita in Concil. Lateran. ut aduersarij contendunt, quod fusius monstrabitur infra disp. 222. cap. 4. Tum etiam quoniam Concilium non affert testimonium illud in confirmationem vtriusque veritatis, sed alterius tantum.

CAP. IV.

Locus Daniel. 9. Erit in templo abominatio.

Tertio affertur solet illud Danielis 9. *Et erit in templo abominatio desolationis, & usque ad consummationem, & sinem perseverabit desolatio.* Quam sane negare non possumus Christum Matth. 24. prædixisse futuram, vel in vastatione Ierosolymitana, vel, ut aliqui malunt, in aduentu Antichristi. Primo etiam lib. Mach. cap. 1. sub rege Antiocho Epiphane, qui idolum adorandum in templo proposuit, huius prophetiæ exitum Scriptura demonstrat; est ergo duplex sensus propheticus illius loci in ipsa met Scriptura expressus.

G 2

Verum